

Handläggare
Anders Norrlid
Telefon: 08-50833984

Till
Utbildningsnämnden
2023-09-28

Länsgemensam samverkan för resursskolor och barn i behov av särskilt stöd

Svar på skrivelse från Moderaterna (M)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Moderaterna (M) har i en skrivelse till utbildningsnämnden uttryckt ett intresse att se över möjligheterna för Stockholms stad att samverka regionalt kring barn i behov av särskilt stöd i grundskolan. I skrivelsen efterfrågas information om för hur många elever som tilläggsbelopp eller strukturbidrag betalas ut, och vilka olika belopp som förekommer. Vidare efterfrågas förvaltningens bedömning av vilka förutsättningar som behövs för att få till stånd en ökad samverkan med andra kommuner i regionen, och vilka frågor som måste redas ut inför en sådan samverkan.

Förvaltningens sammanställning av stadens former av ersättning för särskilt stöd visar att det är fler former av ersättning, och att spridningen i belopp också är större, i grundskolan än i gymnasieskolan.

Förvaltningen bedömer att skillnaderna kommuner emellan när det gäller både grundfinansiering och olika typer av tillägg för särskilt stöd är stora inom grundskolan. Om det finns ett intresse i andra kommuner i Stockholmsområdet för att utveckla en samverkan kring elever i behov av särskilt stöd i grundskolan blir en första uppgift att beskriva och jämföra de skillnaderna.

Med utgångspunkt i nulägesbeskrivningen av skillnader och likheter kan förslag tas fram på områden som är lämpliga att samverka kring, och hur den samverkan skulle kunna utformas.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har tagit emot en skrivelse från Moderaterna (M) med rubriceringen ”Länsgemensam samverkan för resursskolor och barn i behov av särskilt stöd”.

I skrivelsen konstaterar Moderaterna att kommuner enligt skollagen har en skyldighet att se till att elever i grundskolan som riskerar att inte nå kunskapsmålen i något ämne får särskilt stöd. Skollagen säger dock inte lika tydligt hur stödet ska se ut. I skrivelsen argumenterar Moderaterna för att Stockholmsregionen har unika förutsättningar utifrån geografi, utbyggd infrastruktur och befintliga samverkansformer att samarbeta kring särskilt stöd i grundskolan utifrån ett gemensamt system för barnens bästa. Samverkan som finns idag för gymnasieskolan inom StorSTHLM är ett exempel på hur detta skulle kunna se ut.

I skrivelsen efterfrågar Moderaterna svar från förvaltningen på följande frågor:

- *För hur många elever betalas tilläggsbelopp eller strukturbidrag ut i Stockholm fördelat på låg- mellan, högstadium och gymnasium?*
- *Vilka olika belopp betalar vi ut i tilläggsbelopp eller strukturbidrag för 2023?*
- *Vilka förutsättningar behövs för vår kommun för att vi skulle kunna vara med och öka likvärdigheten i bedömning av särskilt stöd mellan kommunerna?*
- *Vilka frågor skulle behöva utredas inför en samverkan i samma anda som den i samverkansavtalet för gymnasiet?*

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa, grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 19 september 2023. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet den 20 september 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I avsnittet redovisas förvaltningens svar per fråga i skrivelsen.

- *För hur många elever betalas tilläggsbelopp eller strukturbidrag ut i Stockholm fördelat på låg- mellan, högstadium och gymnasium?*

– *Vilka olika belopp betalar vi ut i tilläggsbelopp eller strukturbidrag för 2023?*

I tabellen nedan redovisas antal elever och olika typer av särskilt stöd utöver ordinarie skolpeng/schablon i grund- och gymnasieskola 2023. Antal elever i de olika stödformerna förändras kontinuerligt, och i tabellen redovisas en ögonblicksbild från avläsningar gjorda under vårterminen 2023.

Tabell 1 Särskilt stöd i grund- och gymnasieskola 2023

		Regi	Ersättning per elev och år, tkr ¹	Antal elever, våren 2023			
				F-3	4-6	7-9	Gymnasium
Individuellt fastställda belopp, ²	Tilläggsbelopp, mars	Fristående	Efter behov och åtgärd	30	23	13	6
	Verksamhetsstöd, mars	Egen	Efter behov och åtgärd	211	83	49	36
Grupp-baserad ersättning grundskolan	Strukturbidrag, maj (fastställs utifrån vägt medelvärde, se nedan ³)	Fristående	233	28	150	562	-
	Tillägg för särskild undervisningsgrupp, maj	Egen	78	216	318	369	-
		Fristående	78	8	19	39	-
	Regional särskild undervisningsgrupp (RSU) maj ³	Egen	140	6	49	63	-
Central särskild undervisningsgrupp (CSU), mars ³	Egen	299	27	77	132	-	
Grupp-baserad ersättning gymnasiet (SPV), mars		Egen	151	-	-	-	140
		Annan kommun	151-162	-	-	-	29
		Fristående	151	-	-	-	240
Antal elever totalt⁴				526	719	1 227	451

1 Belopp anges i kronor per elev och år exklusive momskompensation, och utgör en ögonblicksbild från våren 2023.

2 Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd är individuellt fastställda belopp som kan variera stort.

3 Strukturbidragets nivå är fastställt så att det ska motsvara ett vägt medelvärde av ersättningarna till de kommunala RSU- och CSU-verksamheterna.

4 Ett fåtal elever på fristående resursskola eller i kommunal RSU/CSU kan också ha individuellt fastställt tilläggsbelopp/verksamhetsstöd, varför totala antalet elever kan överskattas något. Totalt sett handlar det om 10-20 elever.

Sammanställningen visar att det finns fler former av ersättning och att spridningen i belopp också är större i grundskolan än i gymnasieskolan. Förvaltningen gjorde på uppdrag av nämnden i juni 2021 en översyn av nivån på strukturbidraget (Dnr: 5.5.1-4109/2021) samt en motsvarande översyn av tillämpningen av tilläggsbelopp och verksamhetsstöd (Dnr: 5.5.1-4108/2021). I utredningarna ingick en beräkning av de faktiska kostnaderna och intäkterna för resursskolorna som låg till grund för det justerade strukturbidraget samt en beräkning av storlek och tillämpning av tilläggsbelopp och verksamhetsstöd.

- *Vilka förutsättningar behövs för vår kommun för att vi skulle kunna vara med och öka likvärdigheten i bedömning av särskilt stöd mellan kommunerna?*

En viktig avgränsning är att samverkan om särskilt stöd bara kan omfatta olika typer av gruppbaseade ersättningar. Tilläggsbelopp och dess kommunala motsvarighet verksamhetsstöd ska fastställas individuellt efter varje elevs behov och det särskilda stöd som skolan erbjuder, och kan därför inte bli föremål för samordning på samma sätt.

I gymnasierregionen har kommunerna arbetat tillsammans i många år och har en gemensam prislista för nationella program som jämnar ut grundförutsättningarna mellan kommunerna. De kommuner som erbjuder specialpedagogisk verksamhet (undervisning i mindre grupp) på nationella program har sedan haft ett gemensamt arbete för att beskriva vad som kännetecknar den verksamheten enligt några nyckeltal (exempelvis antal elever i en grupp, personalitet, lokalkostnader, ökat behov av elevhälsa etcetera). Detta underlag utgör grunden för respektive kommuns ersättningsnivå och också grunden för det belopp som fristående skolor får om deras verksamhet uppfyller kriterierna/håller samma nivå. Det finns dock ingen formell samverkan om ersättningsnivå till SPV-verksamhet.

För elever i behov av särskilt stöd i grundskola ser förutsättningarna idag mycket olika ut i regionens olika kommuner. Exempelvis så har Tyresö kommun byggt upp en resursskola i egen regi och Stockholm stad har sina SU-, RSU- och CSU-grupper. I olika kommuner har man även kommit olika långt med det förebyggande och hälsofrämjande arbete som stipuleras i skollagen.

Vidare visar en sammanställning av skolpeng i olika kommuner i Stockholmsområdet att det tycks finnas stora skillnader i grundläggande resurstilldelning mellan kommunerna. Det har även framkommit att vilka kostnader som faktiskt ingår i de redovisade ersättningsbeloppen kan variera, varför den inte kan användas direkt för slutsatser om hur resursfördelningen varierar mellan kommunerna. Den stora variationen i skolpengen och i bedömningen av vad som ingår i grundbidraget gör det svårt att skapa förutsättningar för samordning. Vidare utredning skulle krävas för att få fram relevanta jämförelser av ersättningsnivåer.

Sammantaget är bilden att grundförutsättningarna i lärmiljöer som kan möta upp elevernas behov ser olika ut i olika kommuner, vilket i sin tur påverkar hur stor andel av eleverna som upplevs behöva

särskilt stöd. En ökad samverkan med andra kommuner kring ersättning för särskilt stöd kräver därför i ett första steg att en klar bild tas fram av dessa skillnader i grundförutsättningar i verksamheten.

- *Vilka frågor skulle behöva utredas inför en samverkan i samma anda som den i samverkansavtalet för gymnasiet?*

En första fråga att besvara är om det finns ett intresse bland övriga kommuner i regionen att samverka kring ersättningsnivåer för särskilt stöd i grundskolan.

Om det finns ett tillräckligt stort intresse bör berörda kommuner ta fram ett underlag som beskriver hur särskilt stöd utformas och finansieras i respektive kommun idag. I underlaget bör inkluderas en jämförelse av verksamhetens grundfinansiering, det vill säga exklusive olika typer av tillägg för särskilt stöd, och vilka typer av särskilt stöd som ska täckas av den. Variationen i skolpengens storlek mellan kommunerna gör att det i grunden är en utmaning för samverkan. Vidare bör olika typer av tillkommande ersättningar, som exempelvis tilläggsbelopp och strukturbidrag, och kriterier för dem, beskrivas.

Med utgångspunkt i nulägesbeskrivningen av skillnader och likheter kan förslag tas fram på områden som är lämpliga att samverka kring, och hur den samverkan skulle kunna utformas.

Även de juridiska förutsättningarna för mellankommunal samverkan kring särskilt stöd i grundskolan behöver utredas.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en skrivelse gör förvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelse från Moderaterna (M) till utbildningsnämnden angående
läns gemensam samverkan för Resursskolor och barn i behov av
särskilt stöd.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2023-09-19